

WARSZTATY, PRELEKCJE, DEBATY

ŚRODA, 18.07.2018

9.30–10.00 Otwarcie Obozu dla Klimatu – spotkanie plenarne

BLOK I: 10.00–11.30

Dyskusja inauguracyjna

Węgiel brunatny: lokalny problem – globalne zagrożenie / Przedstawiciele samorządu i działacze lokalni

Lokalność to ważne źródło energii. Każdy i każda z nas skądś jest – czerpie z tego siłę, wyrusza stamtąd w świat, wraca dosłownie albo myślami. Czy troska wszystkich ludzi o miejsce, z którym się identyfikują, może zsumować się w końcu do troski o całą Ziemię? Czy „ta szkodliwa inwestycja nie na moim podwórku” oznacza „na żadnym innym podwórku”, czy raczej: „zróbcie to na podwórku społeczności zbyt słabej, żeby się sprzeciwić”? Co z ludźmi, którzy stracili swoją lokalność z powodu zmian klimatu i wojen? Społeczności lokalne z Wielkopolski północno-wschodniej otworzą Obóz dla Klimatu, ponieważ goszczą nas na swoim podwórku. W spotkaniu udział wezmą: Wójt Gminy Wilczyn, samorządowcy, działaczki i działacze lokalni.

BLOK II: 12.00–13.30

Demokracja energetyczna – lokalne partnerstwo na rzecz czystej, efektywnej i dostępnej dla wszystkich energii / Dariusz Szwed

Podczas tego warsztatu porozmawiamy na temat lokalnego partnerstwa samorządu, biznesu efektywności energetycznej i energii odnawialnej (OZE), organizacji pozarządowych, ruchów miejskich oraz praktycznych działań samorządów na rzecz: zwiększenia lokalnego bezpieczeństwa (energetycznego, społecznego, ekonomicznego, klimatycznego), likwidacji ubóstwa energetycznego (elektrycznego i cieplnego), poprawy jakości życia mieszkańców i mieszkańców oraz zmniejszenia importu energii elektrycznej / surowców kopalnych. Działania te przynoszą poprawę sytuacji ekonomicznej lokalnych

społeczności. Ich celem jest zapewnienie 100% własnej, lokalnej energii bez paliw kopalnych dzięki efektywności energetycznej (negawaty i negadzule) i OZE (zielone megawaty i megadzule).

Dariusz Szwed – ekonomista, ekspert ds. zrównoważonego rozwoju, przewodniczący Rady Programowej Zielonego Instytutu. Były doradca Ministra Środowiska i Zielonych w Parlamencie Europejskim. W latach 2004–2011 przewodniczący partii Zieloni. Doradca Prezydenta Słupska.

Jak zbudować ruch na rzecz sprawiedliwości klimatycznej – uczymy się od naszych sąsiadów z Niemiec i Czech / Aktywiści z Ende Gelände i Limity jsme my (prowadzone w języku angielskim, tłumaczenie na polski)

Tegoroczny Obóz dla Klimatu to pierwsze tego typu wydarzenie w Polsce, ale obozy klimatyczne odbywają się w Europie już od dekady. Co to właściwie takiego jest, jak się narodził pomysł ich organizowania i dlaczego bez nich tak trudno wyobrazić sobie międzynarodowy ruch na rzecz ochrony klimatu? Podczas tego spotkania będziecie mieli niecodzienną możliwość rozmowy z aktywistkami i aktywistami z Niemiec (Ende Gelände) i Czech (Limity jsme my), którzy podzielą się własnymi doświadczeniami i opowiedzą o bieżącej sytuacji w obu krajach. Będzie to również dobra okazja do tego, by nawiązać współpracę, połączyć wysiłki i zaplanować wspólne działania w tej części Europy.

Hasła i slogany dla ruchu klimatycznego po polsku / Ilona Witkowska i Jaś Kapela

Ze względu na fakt, że ruch klimatyczny w Polsce dopiero raczkuje, wciąż brakuje chwytliwych sloganów czy piosenek. Czas to zmienić! Jak przetłumaczyć na polski popularne hasła albo jeszcze lepiej – wymyślić nowe? Podczas tego spotkania będziecie mieć niecodzienną okazję, by w twórczym procesie wraz z innymi aktywistami wpłynąć na to, jakie slogany będą towarzyszyć polskiemu ruchowi klimatycznemu w najbliższej przyszłości.

Ilona Witkowska – poetka, laureatka wielu nagród.

Jaś Kapela – poeta i pisarz, zwycięzca pierwszego w historii polskiego slamu. Publicysta „Krytyki Politycznej”.

BLOK III: 15.00–16.30

100% zielonej energii. Od Idee do realizacji / Marek Józefiak

Susze, upały, huraganowe wiatry – coraz dotkliwiej odczuwamy w Polsce skutki zmian klimatu. Tymczasem nasze spółki energetyczne jeszcze dolewają oliwy do ognia, nadal inwestując w węgiel. I to pomimo tego że dostępne są już bezpieczne dla ludzi i środowiska alternatywy. Najwyższy czas, abyśmy również w Polsce na poważnie wzięli się za ochronę klimatu. Tylko jak to zrobić? Na to pytanie postaram się odpowiedzieć w trakcie naszego spotkania.

Marek Józefiak – koordynator kampanii Klimat i Energia w Fundacji Greenpeace Polska. Był zaangażowany m.in. w kampanię na rzecz czystego powietrza na Podhalu. Ukończył prawo (specjalizacja: prawo ochrony środowiska UE) na Uniwersytecie Warszawskim. Aktywista Pieszej Masy Krytycznej.

Śląsk, klimat i lokalność / Izabela Zygmunt

Ile jest miejsca na oddolną, lokalną wizję małej ojczyzny w regionie będącym energetycznym zapleczem kraju? Jak rozwiązywać konflikty, które ta sytuacja stwarza? I czy odpowiedzią może być koncepcja sprawiedliwej transformacji?

Izabela Zygmunt – tłumaczka, ekolożka, była działaczka Partii Zieloni, a wcześniej urzędniczka w instytucjach UE, obecnie aktywistka organizacji CEE Bankwatch Network i Polskiej Zielonej Sieci.

Grupy współdziałania (ang. affinity groups): solidna podstawa działania / Skills for Action (prowadzone w języku angielskim, tłumaczenie na polski)

Podczas tego warsztatu przedstawimy koncepcję grup współdziałania, czyli małych grup aktywistów, wspólnie uczestniczących w akcji. Omówimy między innymi, jakie grupy współdziałania są dobre i przedstawimy kilka pomysłów na to, jak takie grupy mogą się organizować. Zachęcamy uczestników warsztatu do dzielenia się własnymi doświadczeniami z grupami współdziałania lub innymi formami organizacji podczas działania.

Warsztat przeprowadzi dwoje trenerów Skills for Action, sieci trenerów dla ruchów społecznych w krajach niemieckojęzycznych. Trenerzy oprą się głównie na swoich doświadczeniach z działań w Niemczech, jednak podczas warsztatów będą również czas na zastanowienie się nad sytuacją, doświadczeniem i praktykami aktywistów w Polsce lub w innych krajach, z których pochodzą będą uczestnicy.

DEBATA: 17.00–19.00

Lokalność: Spotkanie ruchów miejskich i wiejskich

Lokalność to postawa politycznego zaangażowania na rzecz dobrostanu naszego najbliższego otoczenia. Znamy bardzo dobrze potrzeby i zagrożenia naszej lokalnej społeczności i przyrody. Działamy jako obywatele i obywatelki konkretnej społeczności w konkretnym regionie geograficznym. Wypowiadamy się we własnym imieniu, kierując się szacunkiem i zrozumieniem dla potrzeb innych społeczności, zamieszkujących bliższe i dalsze nam regiony. Nie popieramy działań niszczących lokalność naszą ani kogokolwiek innego. Dyskusja pierwszego dnia to okazja do przedstawienia miejsc, z których przybywamy na obóz i podzielenia się oczekiwaniami – z czym chcielibyśmy wrócić z obozu do siebie.

CZWARTEK, 19.07.2018

BLOK I: 10.00–11.30

Podejmowanie decyzji w trakcie akcji / Skills for Action

(prowadzone w języku angielskim, tłumaczenie na polski)

Kiedy przeprowadzamy akcję z wieloma uczestnikami – czy to demonstrację, blokadę, czy coś jeszcze innego – musimy podejmować wiele wspólnych decyzji. Przykładowo mogą dotyczyć one sposobu dotarcia na miejsce naszego działania, czasu trwania blokady, reakcji na żądanie policji itp. Podejmowanie wspólnych decyzji w dużej grupie może być jednak trudne, szczególnie gdy musimy to zrobić szybko i pod presją. Podczas tego warsztatu będziemy roz-

mawiać o podejmowaniu decyzji w trakcie działań, odnosząc się do różnych sytuacji (np. szybkiego podejmowania decyzji w grupach współdziałania czy radach akcyjnych). Zapraszamy wszystkich do dzielenia się własnymi doświadczeniami.

Warsztat przeprowadzi dwoje trenerów Skills for Action, sieci trenerów dla ruchów społecznych w krajach niemieckojęzycznych. Trenerzy oprą się głównie na swoich doświadczeniach z działań w Niemczech, jednak podczas warsztatów będą również czas na zastanowienie się nad sytuacją, doświadczeniem i praktykami aktywistów w Polsce lub w innych krajach, z których pochodzić będą uczestnicy.

Skąd się bierze negacjonizm klimatyczny? Co mówi psychologia społeczna / Adrian Wójcik

Środowisko naukowe jest zgodne co do występowania zmiany klimatu. Co raz większa zgodność dotyczy również sposobów, w jaki można ograniczać jej negatywne skutki. Rozpowszechnianie tej wiedzy natrafia jednak często na opór wśród zwykłych ludzi i polityków. Podczas wykładu przyjrzymy się psychologicznym mechanizmom, jakie tłumaczą opór przed przyjęciem wiedzy o zmianie klimatu: (1) sposobowi, w jaki przyjmowane są informacje o ryzyku; (2) skuteczności komunikatów opartych na strachu; (3) tendencjami do selektywnego dobierania informacji i przetwarzania jej w taki sposób, aby potwierdzała nasze wcześniejsze poglądy. Podsumowaniem wykładu będzie pokazanie, w jaki sposób można wykorzystać psychologię społeczną do tworzenia kampanii na rzecz ochrony klimatu.

Adrian Wójcik – psycholog społeczny ze stopniem doktora. Organizator warsztatów dla organizacji ekologicznych z komunikacji postaw prośrodowiskowych. Członek sekcji „Environmental, Population & Conservation Psychology” Amerykańskiego Towarzystwa Psychologicznego.

Polska energetyka w węglowej pułapce / Diana Maciąga

Gdyby prąd w twoim gniazdku miał kolor – byłby czarny. Podczas gdy energetyka odnawialna podbija świat, Polska wciąż produkuje około 80% energii

elektrycznej z węgla, a w planach jest budowa nowych kopalń i elektrowni. Gdzie w Polsce produkuje się energię z węgla? Jakie są tego skutki dla środowiska i klimatu, naszego zdrowia i portfela? Komu się to opłaca, a kto ponosi koszty? I czy jest coś, co możemy zrobić, by to zmienić?

Diana Maciąga – koordynatorka ds. klimatu i energii w Stowarzyszeniu Pracownia na rzecz Wszystkich Istot. Prowadzi kampanie na rzecz porzucenia planów budowy nowych elektrowni węglowych (Elektrownia Północ, Elektrownia Ostrołęka C) i zastąpienia ich sprawiedliwą transformacją energetyczną opartą na efektywności energetycznej i odnawialnych źródłach energii.

BLOK II: 12.00–13.30

Świat paliw kopalnych. Po co cokolwiek zmieniać? Cz. I / Marcin Popkiewicz

Na co dzień nie myślimy o energii – ona po prostu jest. W świadomości większości ludzi prąd jest w gniazdku, a benzyna na stacji benzynowej, i tyle. To, jak ważną rolę energia i stały do niej dostęp grają w naszym życiu, zauważamy, gdy jej zabraknie. Nasz świat jest nadzwyczaj zależny od energii, której lwią część czerpiemy, zarówno w Polsce, jak i na świecie, z paliw kopalnych – ropy, węgla i gazu. Żyjemy w ostatnim stuleciu dominacji paliw kopalnych, a im dłużej przeciągniemy tę epokę, tym wyższą cenę za to przyjdzie nam zapłacić. Na spotkaniu przyjrzymy się roli paliw kopalnych w naszym życiu, powodowanym przez uzależnienie od nich problemom i temu, co powinniśmy zrobić.

Marcin Popkiewicz – analityk megatrendów, ekspert i dziennikarz zajmujący się powiązaniem w obszarach gospodarka, energia, zasoby i środowisko. Autor bestsellerów „Świat na rozdrożu” i „Rewolucja energetyczna. Ale po co?” oraz redaktor portali ziemianarozdrozu.pl i naukaoklimacie.pl.

Opowieść o tym, jak przestaliśmy się bać. Działania oddolne w Koninie / Monika Marciniak i Jarosław Koźlarek

Podczas spotkania podzielimy się swoimi doświadczeniami: od momentu powstania Akcji Konin przez kilka lat działalności różnych środowisk, organizacji i pojedynczych osób, przebijania się z ideami, docierania do świadomości społecznej

aż po obecną próbę zbudowania własnego komitetu wyborczego. Opowiemy o narzędziach, z których korzystamy: dostępu do informacji publicznej, udziału w konsultacjach społecznych, utrzymywania kontaktów z dziennikarzami, organizowania własnych wydarzeń, w tym debat publicznych i konferencji. Opiszemy drogę od próby zaszukania nas jako „oszołomów”, przez ignorowanie, wyśmiewanie, aż po uzyskanie pozycji równorzędnego partnera w dyskursie publicznym.

Monika Marciniak – historyczka sztuki. W swojej pracy łączy edukacji artystycznej z działaniami w przestrzeni publicznej. Pomysłodawczyni projektu „Murale na Starówce” - rewitalizacji zaniedbanych części Starego Konina we współpracy z artystami. Pracuje w Muzeum Okręgowym w Koninie.

Jarosław Koźlarek – aktywista miejski. Prezes fundacji Miasto Prowincjonalne, której działania to m.in. Nieoczywista Mapa ziemi Konińskiej i Konferencja ReStart. Autor zwycięskich wniosków do Konińskiego Budżetu Obywatelskiego, organizator debat i konferencji dotyczących spraw miejskich.

Postwzrost i sprawiedliwość klimatyczna – co je łączy? /

Dorothee Häußermann i Christopher Laumanns

(prowadzone w języku angielskim, tłumaczenie na polski)

Wzrost jest bardzo często określany jako cel polityki gospodarczej. Ale czy nieograniczony, wykładniczy wzrost gospodarczy jest możliwy na ograniczonej planecie? I czy pozytywnie wpływa on na jakość życia ludzi? Podczas tego warsztatu zdefiniujemy wzrost gospodarczy i przyjrzymy się różnym jego wymiarom. Jakie są konsekwencje nieustannego dążenia do wzrostu dla ekologii, społeczeństwa, demokracji i kultury? I dlaczego nie da się go pogodzić z ideą sprawiedliwości klimatycznej? Zastanowimy się również, jak mogłaby wyglądać gospodarka, której miarą nie jest wskaźnik PKB i która zapewnia dobre życie dla wszystkich w obrębie ekologicznych możliwości Ziemi.

Christopher Laumanns pracuje dla organizacji zajmującej się kwestiami de-growth i ekonomii alternatywnej Konzeptwerk Neue Ökonomie w Lipsku. Jest aktywistą ruchu na rzecz sprawiedliwości klimatycznej, działając między innymi w Ende Gelände i przygotowując obóz klimatyczny w Nadrenii.

Dorothee Häußermann jest aktywistką na rzecz klimatu i działaczką społeczną. Przygotowywała obozy i inne wydarzenia na rzecz sprawiedliwości klimatycznej, jak również masowe akcje obywatelskiego nieposłuszeństwa przeciwko wydobyciu węgla brunatnego (ostatnio Ende Gelände).

DEBATA: 14.00–15.00

Otwarta dyskusja: Co po Obozie dla Klimatu?

Po Obozie dla Klimatu wrócimy do domów z nowymi pomysłami i inspiracją do dalszego działania. Jak wykorzystać tę energię i motywację? W jaki sposób możemy się dalej organizować? Czy chcemy pozostać w kontakcie? A jeśli tak, to jak się komunikować? Czy rozwiązaniem mogłyby być grupy regionalne? Jakie wydarzenia w najbliższej przyszłości są dla nas okazją do organizacji spotkań, warsztatów lub protestów? Czy chcemy, by Obóz dla Klimatu stał się wydarzeniem cyklicznym? Zapraszamy was do udziału w otwartej dyskusji na temat przyszłości ruchu klimatycznego w Polsce.

BLOK III: 15.00–16.30

Świat paliw kopalnych. Po co cokolwiek zmieniać? Cz. II / Marcin Popkiewicz
(opis wyżej)

Klimat, przemysł mięsny i wyzysk pracy / Jarosław Urbański

W przypadku zmian klimatycznych dyskusja koncentruje się zwykle wokół przemysłu wydobywczego, energetycznego czy samochodowego. Przemysł mięsny, choć również odpowiedzialny za emisję gazów cieplarnianych, nie jest postrzegany jako problem w takim stopniu, jak inne gałęzie kapitalistycznej gospodarki. W Polsce zatrudnionych jest w nim około 150 tysięcy pracowników i pracownic (nie licząc hodowli czy przemysłu mleczarsko-nabiałowego), czyli więcej osób niż przy wydobyciu węgla. Jednocześnie od innych gałęzi przemysłu wyróżnia go skrajny wyzysk pracy. W polskich zakładach przetwórstwa mięsnego normą jest zatrudnianie na „śmietciowe umowy” czy zmuszanie do pracy po 14 i więcej godzin dziennie za minimalne stawki. Ofiarami wyzysku są coraz częściej pracownicy i pracownice z Ukrainy, Białorusi czy Mołdawii, a także więźniowie.

Jarosław Urbański – działacz Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Inicjatywa Pracownicza, autor takich książek jak „Prekariat i nowa walka klas” oraz „Społeczeństwo bez mięsa”.

Zbyt piękne, aby mogło być prawdziwe? Krytyczne spojrzenie na koncepcję „sprawiedliwej transformacji” / Tazio Müller

(prowadzone w języku angielskim, tłumaczenie na polski)

Pojęcie sprawiedliwej transformacji (ang. just transition) oznacza przekształcenie gospodarki uzależnionej od węgla przy jednoczesnym zminimalizowaniu kosztów społecznych, spowodowanych na przykład utratą miejsc pracy. Obietnica dla aktywistów klimatycznych i działaczy związkowych brzmi przy tymi: I wilk syty, i owca cała. Ale czy rzeczywiście możliwe jest zrównoważenie tych dwóch potrzeb, a mianowicie konieczności właściwie natychmiastowego odejścia od paliw kopalnych oraz uchronienia pracowników sektora wydobywczego przed rezultatami transformacji energetycznej? Poszukiwanie realistycznych planów sprawiedliwej transformacji jest ważne. Jednak nawet w przypadku ich braku nie możemy zapomnieć: kopalnie i elektrownie muszą zostać zamknięte, niezależnie od tego, czy istnieje dobry plan na to, co po tym nastąpi. Inaczej istnieje realne niebezpieczeństwo, że sprawiedliwa transformacja stanie się „zieloną gospodarką” lewicy: taką, której udaje się pogodzić konkurencyjne imperatywy w naszych umysłach, ale nie w rzeczywistości.

Tazio Müller od wielu lat działa w ruchu na rzecz sprawiedliwości klimatycznej. Jest politologiem, pracę doktorską poświęcił strategiom ruchów społecznych. Pracuje w Fundacji im. Róży Luksemburg w Berlinie.

DEBATA: 17.00–19.00

Praca w czasach zmian klimatu / Moderacja: Jarosław Urbański

Czy górnicy, rolnicy i pracownicy sektora turystycznego muszą rywalizować ze sobą o miejsca pracy? Co z pracą w czasach transformacji energetycznej? Czy zmiany klimatu wymagają od nas nowej definicji tego pojęcia? Co zrobić, aby nasza codzienna praca budowała dobrą przyszłość regionu i świata? Czy i jak możemy mieć więcej czasu na odpoczynek, pracę opiekuńczą i działalność społeczno-polityczną? Dlaczego potrzebujemy sprawiedliwej re-

dystrybucji dochodów? Jak zmienić obecny, niesprawiedliwy i szkodliwy dla środowiska, sposób produkcji i konsumpcji? Na te i inne pytania spróbujemy odpowiedzieć podczas naszej debaty.

Jarosław Urbański – działacz Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Inicjatywa Pracownicza, autor takich książek jak „Prekariat i nowa walka klas” oraz „Społeczeństwo bez mięsa”.

PIĄTEK, 20.07.2018

BLOK III: 15.00–16.30

Ruch klimatyczny potrzebuje feminizmu / Kinga Karp

Zarówno w przypadku grup feministycznych, jak i tych działających na rzecz sprawiedliwości klimatycznej ważną kwestią jest dobór sposobów działania oraz relacje wewnątrz tych grup i pomiędzy nimi. Choć działają one na rzecz zmiany społecznej, w swoich strukturach nierzadko powielają opresyjne mechanizmy funkcjonowania. Temat relacji władzy wewnątrz grupy, nieformalnej hierarchii, paternalizmu czy seksizmu nie zawsze jest problematyzowany. Podczas warsztatu osoby uczestniczące będą miały możliwość przyjrzenia się strukturom własnych organizacji pod tym właśnie kątem – władzy, mechanizmów wykluczania, poniżania, udzielania i odbierania głosu. Poza tym zadamy pytania o strukturę genderową i reprezentację różnych grup społecznych w ruchach ekologiczno-klimatycznych. Czy zmiana optyki na bardziej feministyczną może wesprzeć dążenia do realnych zmian politycznych w kwestiach środowiskowych?

Kinga Karp – aktywistka Obozu dla Puszczy, trenerka antydyskryminacyjna i WenDo, edukatorka seksualna, psycholożka. Członkini zarządu Towarzystwa Edukacji Antydyskryminacyjnej. Interesuje ją praca z ciałem i głosem oraz działania na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej i sprawiedliwości społecznej.